Свентух О.М., *магістрант 2 року підготовки,*
спеціальності «Фінанси та кредит»,
Вінницький інститут Університету «Україна»
Науковий керівник: **Яблочніков С.Л.**, д.пед.н., к.т.н., професор,
завідувач кафедри економіки та менеджменту
Вінницький інститут Університету «Україна»

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

FINANCIAL RESOURCES ENTERPRISES

Анотація. У статті розглядаються основні теоретичні засади фінансових ресурсів. Ми вивчаємо природу боргу і її формування запозиченими фінансовими ресурсами. Аналізуються позитивні і негативні характеристики позикових коштів, а також система аналітичних характеристик використання мобілізованих ресурсів.

Ключові слова: власний капітал, позиковий капітал, позикові фінансові ресурси, ефект податкового щита, коефіцієнт заборгованості

Abstract. In the article the basic theoretical principles of financial resources. Studied the nature of debt and its formation borrowed financial resources. Analyzes the positive and negative characteristics of borrowed funds, and analytical performance using mobilized resources.

Keywords: equity, loan capital, borrowed financial resources, the effect of the tax shield, debt ratio

Постановка проблеми. Діяльність підприємства в умовах ринкової економіки будь-якої форми власності, організаційно-правового статусу і галузевої спрямованості безпосередньо залежить від фінансового капіталу та його структури.

Досягнення стратегічних цілей підприємства також значно залежить від ефективності управління капіталом підприємства та його структурою, тобто визначення загальної потреби в них, формування оптимальної структури, умов їх залучення.

Сучасне економічне становище потребує від власників та фінансових менеджерів підприємств ефективного управління, уважного контролю та своєчасного коригування структури капіталу підприємства, бо оптимальна структура капіталу дозволяє отримувати максимальний прибуток, рентабельність, фінансову стійкість та високі показники ліквідності та платоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад в удосконалення аналізу капіталу зробили вчені Воробйов Ю. М., Бутко А., Герасимчук З. В., Гурнак О. В., Дробчак З. С., Зборовська Ю. О., Квасницька Р., Клименко С. О., Кочкодан В. Б., Крамаренко В. І., Холод Б. І., Кучеренко Т. Є., Малік Л. М., Ревак І., Слав'юк Р. А., Спасів Н. Я., Телиженко А. М., Тиравська Г., Уздемова Ф., Шевчук Н., Шмигаль Н. М. та інші. Незважаючи на їх значний науковий вклад у цій сфері, питання організації та методики аналізу формування капіталу підприємств залишається найбільш дискусійним, вимагає подальших досліджень, започаткування пошуку нових підходів і напрямів та вдосконалення існуючих.

Виклад основного матеріалу. Діяльність підприємства в системі ринкової економіки неможлива без періодичного використання різноманітних форм позикових фінансових ресурсів.

Загальноекономічною причиною появи категорії позикових фінансових ресурсів є товарне виробництво. Основою функціонування позикових ресурсів є рух вартості у сфері товарного обміну, в процесі якого виникає розрив у часі між рухом товару і його грошовим еквівалентом, відбувається відокремлення грошової форми вартості від товарної. Якщо рух товарних потоків випереджає грошовий, то підприємства - споживачі

created by free version of DocuFreezer

товарів із настанням моменту плати за них не завжди мають достатні кошти, що може зупинити нормальний процес відтворення. Коли рух грошових потоків випереджає товарні, то на підприємствах нагромаджуються тимчасово вільні кошти. Виникає суперечність між безперервним вивільненням грошей у кругообігу оборотних коштів і потребою в постійному використанні матеріальних і грошових ресурсів.

Таким чином, виникнення і функціонування категорії позикових ресурсів пов'язане з необхідністю забезпечення безперервного процесу відтворення, із тимчасовим вивільненням коштів у одних підприємствах і появою потреби в них у інших. При цьому виникнення відносин зумовлюється не самим фактом незбігу в часі відвантаження товару і його оплати, а узгодженням між суб'єктами кредитних відносин умови щодо відстрочки платежу шляхом укладання кредитної угоди. Але оборот товарів є не єдиною причиною появи кредитних взаємовідносин. Нині кредитні відносини виникають за будь-якої економічної чи фінансової операції, що пов'язана із заборгованістю одного з учасників такої операції.

Позикові фінансові ресурси характеризують кошти, що залучаються для фінансування розвитку підприємства на умовах повернення або інші майнові цінності. Всі форми позикових фінансових ресурсів, використовуваних підприємством, являють собою його фінансові зобов'язання, і підлягають погашенню в передбачені терміни.

Позикові фінансові ресурси характеризуються такими позитивними особливостями:

1. Достатньо широкими можливостями залучення, особливо при високому кредитному рейтингу підприємства, наявності застави або гарантії поручителя.

2. Забезпеченням росту фінансового потенціалу підприємства при необхідності розширення його активів і зростання темпів росту обсягу його господарської діяльності.

3. Більш низькою вартістю в порівнянні з власними фінансовими ресурсами за рахунок забезпечення “ефекту податкового щита" (вилучення витрат по його обслуговуванню з оподаткованої бази при сплаті податку з прибутку).

4. Спроможність генерувати приріст фінансової рентабельності (коефіцієнта рентабельності власного капіталу).

У той же час використання позикових фінансових ресурсів має такі недоліки*:*

1. Використання їх генерує найбільше небезпечні фінансові ризики в господарській діяльності підприємства - ризик зниження фінансової стійкості і втрати платоспроможності. Рівень цих ризиків зростає пропорційно росту питомої ваги використання позикового капіталу.

2. Активи, сформовані за рахунок позикових фінансових ресурсів, генерують меншу (за інших рівних умов) норму прибутку, що знижується на суму виплачуваного позичкового відсотка у всіх його формах (відсотка за банківський кредит; лізингової ставки; купонного відсотка по облігаціях; вексельного відсотка за товарний кредит і т.п.).

3. Висока залежність вартості позикових фінансових ресурсів від коливань кон'юнктури фінансового ринку. У ряді випадків при зниженні середньої ставки позичкового відсотка на ринку використання раніше отриманих кредитів (особливо на довгостроковій основі) стає підприємству невигідним у зв'язку з наявністю більш дешевих альтернативних джерел кредитних ресурсів.

4. Складність процедури залучення (особливо у великих розмірах), тому що надання кредитних ресурсів залежить від рішення інших суб'єктів господарювання (кредиторів), потребує в ряді випадків відповідних сторонніх гарантій або застави (при цьому гарантії страхових компаній, банків або інших суб'єктів господарювання, надаються, як правило, на платній основі).

Різні джерела й умови формування капіталу позичковими коштами обумовлюють доцільність проведення порівняльної оцінки ефективності залучених коштів.

Основою такої оцінки може були розрахунок вартості залучених коштів за складовими. Оцінка вартості залученого капіталу має ряд особливостей, а саме:

created by free version of DocuFreezer

- залучення додаткового капіталу завжди супроводжується збільшенням вихідних грошових потоків на підприємстві. Це збільшення пов'язане зі сплатою процентів за обслуговування позичкового капіталу і з погашенням основного боргу. Крім того, це пов'язано з кредитним і процентним ризиком;
- вартість позичкового капіталу пов'язана з оцінкою кредито-спроможності позичальника з боку банку. Чим вища кредитоспроможність підприємства за оцінкою кредиту, тим нижча вартість залученого капіталу, оскільки кредит під мінімальну заставу процента надається тільки першокласним позичальникам;
- урахування впливу суми, пов'язаної з обслуговуванням боргу (проценти за кредит) на розмір оподаткованого прибутку і податку на прибуток. Це пов'язано з тим, що виплати на обслуговування боргу відносять на витрати виробництва і цим збільшують валові витрати і зменшують податок на прибуток.

Для оцінки ефективності використання залучених коштів розраховується система аналітичних показників. Найважливіші з них: коефіцієнт концентрації залученого капіталу; коефіцієнт заборгованості (або коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів); коефіцієнт співвідношення між довгостроковим і короткостроковим залученим капіталом; коефіцієнт залучених коштів; коефіцієнт залучення коштів у частині покриття запасів; середній період надання кредиту; узагальнюючий коефіцієнт фінансової стійкості підприємства.

Висновки. Механізм управління діяльністю підприємства і складовими капіталу повинен спиратися на категорії, які вибирає підприємство для себе, але при цьому останні мають бути достатньо обґрунтованими, враховувати доходи власників підприємства, а також джерела власних коштів як для фінансування програм розвитку, так і для виплати дивідендів.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2003. – №19-20. – ст. 444.
2. Бромвич М. Анализ экономической эффективности капитальных вложений: Пер. С англ. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 432 с.
3. Буряк П. Ю. формування і надання інформації про фінансові ресурси підприємства / П. Ю. Буряк // Фінанси України. – №10. – 2006. – С. 28.
4. Данілов О. Д., Івашина Г. М., Чумаченко О. Г. Інвестування: Навчальний посібник / О. Д. Данілов, Г. М. Івашина, О. Г. Чумаченко. – К, 2001. – 364 с.
5. Економіка підприємств. Посібник / За ред. Л. С. Харіна. – Тернопіль.: Економічна думка. – 2000. – 500 с.
6. Економічний аналіз: Навч. посібник/ Під. ред. Чумаченка М. Г. – К., 2003 – 556 с.

created by free version of DocuFreezer